

A GRUISSAN, UN CEMENTIRI MARINER



"A la memòria dels pescadors i mariners naufragats al mar".

Des que el 1797 una tempesta enfonsà tres vaixells pesquers i s'emportà 32 pescadors del poble de Gruissan —que es troba entre el massís de La Clape i el Mar Mediterrani, al departament d'Aude, regió del Languedoc, a uns 77 quilòmetres de Perpinyà—, abans d'emprendre un llarg viatge els mariners de Gruissan pujaven al santuari de Notre Dame des Auzils a adreçar les seves pregarès a la verge protectora dels mariners. I si durant la navegació tenien qualsevol infortuni, després del retorn hi acudien amb modestos exvots (objectes que es pengen a la paret o al sostre d'una capella per recordar un favor rebut) en senyal d'agraïment.

Petit refugi per acollir viatgers en el seu origen, la capella de Notre Dame des Auzils (del llatí auxili, socors) va ser reconstruïda el 1635 i restaurada moltes vegades. Va ser consagrada a la verge protectora dels mariners, i des de llavors el poble hi realitza cada any un pelegrinatge els dilluns de Pasqua. Com

a testimonis d'aquesta devoció popular els murs de la capella van ser recoberts progressivament d'exvots per retre homenatge als pescadors i mariners de Gruissan que moriren al mar. Aquesta col·lecció d'ex-vots classificada com a monument històric va ser saquejada el 1967 arrel d'una espoliació. Uns lladres s'endugueren els 68 exvots exposats. Uns anys més tard es va poder reconstituir la col·lecció, reemplaçant els ex-vots desapareguts per unes pintures basades en uns arxius recuperats.

Per arribar a la capella, cal trampejar un llarg i estret camí de pedres sembrat de cenotafis o tombes buides, monuments funeraris commemoratius, erigits en memòria dels mariners desapareguts al mar, en tempestes, combats, o viatges llunyans. El cenotafi més antic és del 1844. A mitjans del segle XIX els vilatans aixecaren aquests cenotafis tot al llarg del camí que puja a la capella. La durada del passeig és d'una hora i des de dalt la capella es

pot contemplar una vista panoràmica del poble de Gruissan sobre el mar, els estanys, les illes i els camps dels voltants. La capella es troba aïllada en el massís de La Clape, enmig de xiprers, alzines i pins, envoltada i gairebé coberta d'una vegetació exuberant. El cementiri és denominat "cementiri marí" per aquests cenotafis construïts pels vilatans en memòria dels seus mariners desapareguts al mar.

A uns noranta quilòmetres al nord de Gruissan, es troba Sète, ciutat natal del poeta simbolista francès



Per arribar a la capella, cal trampejar un llarg i estret camí de pedres sembrat de cenotafis.

Paul Valéry, nascut el 1871. Al seu poema *El cementiri marí*, publicat el 1920, l'escriptor pren com a pretext el mar per fer una reflexió sobre la vida i la mort en el cementiri de la seva ciutat natal, i en els seus versos enllaça amb la tradició de cementiris mariners que, com els de Gruissan i Sète, sovintegen al Mediterrani.



Cenotafis o tombes buides, monuments funeraris commemoratius.

Tranquil teulat on els coloms peonen,
tos batecs entre pins i tombes sonen.
Migdia, el just, la mar fa incendiar.
La mar, la mar, sempre recomençada!
Quin rescaball per la pensa agitada,
copsar la pau dels déus damunt del mar!
(...)

Temple del temps, resum d'una alenada,
l'escalo i visc ta pureza enlairada
tot envoltat de l'horitzó marí;
com fent als déus una suprema ofrena,
al centelleig sembra amb claror serena
dalt l'altitud un desdeny gegantí.
(...)

Com clos sagrat, ple d'un foc incorpori,
fragment terral de la claror ofertori,
eix lloc em plau, dominat per brandons,
composat d'or, de pedra i branques fosques,
on tant de marbre trem entre ombres sotques.
El mar fidel hi dorm dalt dels pedrons!

Fragment de *El cementiri marí*,
Paul Valéry.

Traducció de Josep Carner-Ribalta.
Poesies completes. Editorial Selecta, Barcelona 1961.

Text i fotos: ANNA JURADO VIERNES

POESIA

NADAL D'AVUI

Pastors sense gos ni ovelles,
un silenci endormiscat,
lluny la cabana i la cleda,
lluny l'escalfor de la llar.
La campana que els desvetlla,
compartiran el dinar,
veuran com fan el pessebre
que ja s'acosta Nadal.
A poc a poc faran via,
que el gaiato té molts anys
i el calor de l'establia
premiarà els seus afanys.
Demà menjaran les neules
i nades cantaran.
Qui pogués menjar les sopes
amb la família al voltant!
Però ells no hi són pas; les vacances
s'esperen durant tot l'any...
I una llàgrima rodola
entre músiques i cants

PILAR BONAVIA ARIAS

TEMPS moviment ocult

Líquid el temps
s'escola en un
moviment ocult.
Una part de mi
fluctua entre núvols
on l'onada fosca
i transparent
de la nostàlgia m'inunda.

En silenci s'estén
la vela que el vent
defuig,
no et veig, però,
et sé al meu costat
mig nu
disfressat com jo
amb quatre parracs.

Al racó més fosc
del rebost resta
aspectant l'olor de resina.
Fugim amb la mansa tarda,
amagem-nos dins
l'infinit gest de l'ànima
que res destorbi
l'instant més perdurable.

Quatre mots s'inscriuen
amb avidesa a un estol
de temps; entranyable
sol i ocult.

LLUÏSA ESTEVE

LA SARDANA

La reina de les danses,
la de Catalunya, i tant,
la "sardana", sense dubte,
amb missatge excepcional.
Ja ho va dir en Maragall:
"La sardana és la dansa
més bella de totes les danses
que es fan i es desfan".

Original el seu so,
la tenora..., el flabiol...
Es punteja amb simetria
i agafant-se fort les mans.

Acceptant amb cortesia
tots els que vulguin ballar,
ja siguem companys o no,
o la sapiguem bé dansar.

Ja l'emoció que tenim
escollant la cobla tocar...!
Fa acostar-nos ben a prop
i ens convida a ballar.

Sempre som ben acollits,
la rotllana es fa més gran,
si cal, una dintre l'altra
i amb ritme cronometrat.

Ara curts, ara llargs,
mans amunt, mans avall,
i després, amb alegria,
cap el fi, sempre saltant.

Sardana, la més bonica
i ets com un gran ritual
de pau i de convivència,
tan necessari i important.

M.ª PAU ILLANA

NÚVOLS NEGRES

Núvols negres
sobre la terra ardent,
gotes de plata
que són vida
Allà a on descansen.

Des de la meua cambra
la foscor m'embarga,
negror de núvols tristos
que embruten la tarda.

Els núvols, preludi de tempesta
damunt la finestra colpejant
mes llàgrimes airades
de desconsol sense amanyada.

La nit s'anticipa,
el sol s'amaga,
i la tarda revifa
amb l'última brancada.

I la nit queda tranquil·la
i la terra mullada.
Els ocells en els arbres
no dormen, sols descansen
de la nit agitada.

Enyoro la terra dolça
la gespa florida
i amagat dins el sol
li diu una veu comprensiva.

MONTSERRAT MIQUEL (95 anys)
Tardor 2009

A. CALZADA PINTORS
PINTURA I DECORACIÓ

Bones Festes

PINTURA, LACATS
MOQUETA, PARQUET
ESTUCS, PAPER, ETC.

Tels. 657 983 153
972 321 763

albert_sfg@hotmail.com
www.albertcalzada.es



Restaurant - Pizzeria

XUS
bar

La qualitat i el bon servei
és el nostre lema

C/ Maragall, 6 - Tel. 972 32 35 36